

ČAJ

Pro chvíle pohody

LEDEN 2020

Časopis Autorů Jičínska

Pod černou
hradní věží

Město
starobylé leží

Krásnější
najdeš stěží

Na břehu Ohře
město Cheb

Dáša KALINA

160

Vážení čtenáři,

první číslo ČAJe roku 2020 přináší jednu zvláštnost. Hostem a zároveň zpovídanou osobou je chebská malířka a spisovatelka **Dáša Kalina**.

Potkal jsem ji v loňském roce na dovolené v západním cípu naší vlasti. Potěšila mě její kniha „**Jimi pes filosof**“ a její obrázky (viz titulní strana). A pochopitelně i její ochota odpovídat na moje otázky. Přiznala se, že :
„Město Cheb je pro mě trvalou inspirací!“

Dovoluji si představit „**Knihy o naší nedávné minulosti**.“ Ta první nás vrací do přelomu roku 2000 a 2001, tedy tisíciletí. Před devatenácti lety proběhla tzv. televizní krize. Byla u toho i **Marcella Marboe**. Svoje postřehy zaznamenala v knize „**Bitva na Kavčí hoře**.“

Druhou autorkou, kterou připomenu je **Alena Vitázková**. Její **knihy o solárních baronech** nás vrací do zcela nedávné minulosti. Tehdy do našeho života vstoupil pojem jako fotovoltaika. Alena Vitázková byla přítom. Její třídílná beletrie je literaturou faktu v románovém zpracování.

V rubrice „Výročí měsíce“ představuji **George Orwella** (zemřel v lednu 1950) a především jeho dvě méně známé knihy „**Bože chraň aspidistru**“ a „**Farářova dcera**.“

Tvorbu regionálních autorů představuje moje povídková fantazie „**Proces s K.H.Máchou**“, ve které se snažím domyslet, jak by dnes dopadl autor Máje.

Úspěšný vstup do nového roku 2020 přeje
Václav

ČAJ pro chvíle pohody

č.160, leden 2020, ročník XIX

Vydáno 5. ledna 2020 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka
Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský
Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!

„Město Cheb je pro mě trvalou inspirací!“

ROZHOVOR – DÁŠA KALINA

Cheb je v paměti Jičínáků spojen se zavražděním Albrechta z Valdštejna 25. února 1634. Stalo se v prostorách dnešního Muzea Cheb, které jsme chtěli s manželkou Ladkou o dovolené navštívit, ale bohužel probíhá zde rekonstrukce.

Na náměstí Krále Jiřího z Poděbrad jsme náhodně objevili další chebskou zajímavost – krámek s perokresbami, které moje manželka sbírá, věšíme si je na stěnu obývacího pokoje a připomínají nám naše cesty. Kousek od informačního centra jsme objevili ráj obrázků, a jak jsme se s prodavačkou a autorkou Dášou Kalinou dali do řeči. Dozvěděli jsme se, že nejen maluje, ale dokonce i píše knížky, které si sama ilustruje. Odcházeli jsme s perokresbou „Špalíčku,“ knížkou o psím klukovi („Jimi pes filosof,“), ale hlavně bohatší o poznání zajímavých lidiček.

Ještě na penzionu jsem knížku „zhltnul“ a autorku požádal o rozhovor pro náš ČAj.

Začnu trochu šířeji. Jste chebská rodačka nebo naplavenina? Kam byste nás v Chebu a okolí pozvala?

Dobrý den, nejdříve bych chtěla pozdravit Vás a čtenáře našeho ČAJE. Píši nesměle našeho, ale tímto rozhovorem se stávám maličkou součástí, za což jsem velice ráda. Při představě, že si milí čtenáři ČAJE budou o mně číst, zažívám pocity slavnostní. Děkuji Vám.

Chebská rodačka nejsem, ale jsem tu doma. Narodila jsem se před 60 lety v malém městě blízko Chebu, v Kynšperku nad Ohří, kde jsem strávila dětství. Kynšperk je starobylé městečko podobné Chebu, sice menší rozlohou a počtem obyvatel, ale stejně krásné. Cheb jsem poznala až při studiu střední školy. Tenkrát se mi vůbec nelíbil, vnímala jsem ho jako město, kde je škola (povinnosti) a kam jsem musela denně dojíždět přeplněným autobusem.

V roce 1998 jsme se s mužem a dětmi do Chebu přistěhovali a můj pohled na město se úplně změnil. Můj muž Petr z Chebu pochází a byl šťastný, že se do Chebu vrátil. A já s ním. Děti si zvykly rychle, protože v Chebu už několik let chodily do školy.

Cheb je prostě krásné město. Historie sahající do středověku na člověka dýchá na každém kroku. Centrem je náměstí Krále Jiřího z Poděbrad, kde jsou jak ostrůvek k sobě přimknuté budovy chebského Špalíčku. Škoda, že některé části staré zástavby města byly zbourány a nahrazeny nákupními centry. Město obtéká řeka Ohře s přehradou Skalka, v okolí jsou smíšené lesy protkané cestičkami, které zvou k procházce.

Přihlásila jsem se tehdy do soutěže vyhlášené v městském infocentru na návrh nového loga města. Odevzdala jsem malůvku i svou báseň:

Pod černou hradní věží
Město starobylé leží
Krásnější najdeš stěží
Na břehu Ohře město Cheb

Kupodivu jsem neuspěla.

A kam bych Vás pozvala? Přece do svého krámku! A také na procházku náměstím, přilehlých starobylých uliček, hradu. Pod hradem se nachází Krajinná výstava, jsou tu hezká místa k procházce, sportování i odpočinku.

- Je pro vás město a okolní krajina inspirací v tvorbě? Jak jste se k malování dostala? Jaká je vaše původní profese?

Město Cheb je pro mě trvalou inspirací. Velká část mých obrazů jsou právě chebské motivy, Špalíček, starobylé uličky, hrad nad řekou. Maluji je ráda, trochu našišato, hrbolatě, trochu na spadnutí, jsou přeci tak staré! Prodávají se dobře, lidé mají Cheb rádi.

Další částí mého malování jsou taková snová témata, vesmír, stromy, kameny, fantastické krajiny. Maluji je nejraději a říkám jim láskyplně mazanice. Občas se odvážný kupec najde.

Nejvíce namaluji drobných obrázků, kreseb a akvarelů, květiny, motýli, ptáci, koně. Maluji i portréty. Motivů je nepřeberně a malířských technik také, olejomalba je mi nejbližší, ale i akryl, akvarel, enkaustika, kresby i grafiky – suchá jehla nebo můj oblíbený linoryt. Všechny mé obrazy spojuje jedno společné, jsou laskavé a usměvavé. Asi proto, že při malování jsem šťastná a usmívám se také, anebo to jinak neumím. Jednou jsem na zakázku měla namalovat rozzuřeného medvěda grizzlyho s vyceněnými zuby. Bohužel, nepovedlo se, i když jsem se moc snažila, grizzly se usmíval! A když se lidé dívají na moje obrazy a usmívají se, mám radost.

K malování jsem se dostala nejdříve ve škole. Když mi bylo asi 10, rodiče mi koupili kufřík olejových barev Mánes. Bylo v něm napsáno: Olejové barvy pro umělce, kazeta Mánes. Státní maloobchodní cena 177,- Kč. Neuvěřitelně inspirující „*pro umělce*“! A tím to moje malování začalo. Učarovala mi vůně terpentýnu a lněného oleje. Tu vůni miluji dodnes.

V mládí jsem neměla možnost studovat uměleckou školu. Vystudovala jsem Střední zemědělskou technickou školu v Chebu a Vysokou školu zemědělskou v Praze, obor zootechnický. Následujících 30 let jsem byla zaměstnaná postupně jako učitelka ZŠ, zootechnička, vodohospodář. Některá zaměstnání byla opravdovou školou života.

- Kdy se stal koníček profesí? Jak se daří vašemu krámku? Dá se malováním a prodejem uživit?

V roce 2016 byla naše rodinná situace taková, že obě děti byly dostudované a finančně nezávislé. Můj muž měl stálé zaměstnání s pravidelným příjmem. Můj pravidelný příjem již nebyl nezbytný. Práci jsem měla sice náročnou, ale zajímavou, přátelské kolegy, na pracovní zázemí ani výplatu jsem si nemohla ztěžovat. Ale byla jsem unavená. Že budu malovat ve své vlastní galerii jsem se rozhodla během okamžiku, můj muž mě bez váhání podpořil. Bez jeho podpory a souhlasu bych se do podnikání nepustila. Hned druhý den jsem zašla na Městský úřad a požádala o pronájem prostor. Do konce roku sem ještě chodila do zaměstnání a souběžně podvečerech a víkendech pracovala v krámku. Od roku 2017 jsem již šťastnou OSVČ.

Začátky nebyly jednoduché, ale byla jsem tak nadšená, že si žádné těžkosti ani nepamatuji. Vzpomínám na první zákazníci. Byla Angličanka, vůbec jsme si nerozuměli. Koupila si takovou malou grafiku, Špalíček za 230,- Kč. To bylo v dubnu 2016, jediný prodaný obrázek v tom měsíci.

V květnu jsem prodala zase jeden obrázek. Jinak to ani být nemohlo, vždyť jsem měla stěny v krámku téměř prázdné. Postupně jsem je zaplnila obrázky do posledního místečka.

Obrázky vytvářím přímo v krámku, přichází se mohou dívat, chtějí-li. Mohou se ptát, ráda vysvětluji. Maluji každý den. Večer pak doma vytvářím měděné nebo cínované šperky nebo dřevořezbu.

Jsem tu šťastným 4. rokem a krámku se daří dobře. Lidé se mě často ptají, zda mě malování uживí. První rok jsem odpovídala, že ne, ale chodím přece ještě do zaměstnání. Druhý rok jsem odpovídala, že uživí, ale skromně. Dnes odpovídám s radostí, že uživí.

- Účastníte se malířských plenérů, měla jste nějaké výstavy? Co považujete ve výtvarné tvorbě za váš největší úspěch?

Malířských plenérů se nezúčastňuji. Potřebuji tvořit ve svém prostředí, kde mám pocit bezpečí, kde nepřekážím. V cizím prostředí mi malování nejde, nesoustředím se. Pokud potřebuji do terénu, motivy si nafotím, hlavně chebské motivy. Nafotím spoustu pohledů ze všech stran a úhlů, pak vyberu a maluji podle toho. Většinou se stejně ještě musím vrátit a fotit znovu, protože na fotografiích nějaký kousek chybí a nebo v cestě stálo auto. Asi jsem introvert.

Kdysi jsem vystavovala na společných výstavách Chebského klubu malířů, jehož jsem členem. Bylo to jen pár obrazů. Samostatnou výstavu jsem neměla, nikdo mi takovou možnost nenabídl, i když jsem po tom dosti toužila. Sama jsem se neodvažovala zeptat. Teď už by nabídky byly, ale už nechci. Mám svůj krámk a to mi stačí. Mám tu vlastně výstavu stálou.

Za svůj největší úspěch považuji, že tu jsem a maluji. A když se lidé dívají na moje obrazy a usmívají se. Když si obraz koupí a za nějakou dobu mi přijdou říct, jakou z něj mají radost. A když si třeba koupí další.

- Jak vás napadlo napsat a vydat knihu?

Od mala jsem ráda četla a ke spisovatelům jsem chovala nehynoucí obdiv jako k vyvoleným jedincům, kteří dokážou sdělit myšlenku, vymyslet příběh, dokážou rozveselit i rozesmutnět, poučit nebo dojmout. Ve škole patřil sloh k mým oblíbeným předmětům a výborný náš pan češtinář byl prostě úžasný učitel, který nad mými výplody nešetřil chválou.

Ve skrytu duše jsem si moc přála mít vlastní knížku. Když mi v roce 2015 přivezl pošťák krabici s prvními 20 výtisky knihy Vaříme s úsměvem, plakala jsem štěstím.

- Znáám několik autorů a autorek, kteří si sami knížky ilustrují, třeba kadeřnice z Jilemnice Alena Bartoňová. Je jednodušší pro autora si

obrázek namalovat podle představ nebo se domlouvat s ilustrátorem? Vznikal nejprve text nebo obrázky?

Pro mě je nejjednodušší si obrázek namalovat. Nejdříve jsem napsala text, celou knížku. Potom jsem dokreslila obrázky. Nejsou nijak složité, vychází z textu.

Často si knížky kupuju nebo alespoň prohlížím v knihkupectví. Většinou jsou bez ilustrací a to mi připadá škoda, podle mě obrázky do knížky patří. Ráda bych knížky ilustrovala, ale zatím mě nikdo s takovým úkolem neoslovil.

- Vaši první knížkou bylo „Vaříme s úsměvem,“ (vydalo nakladatelství Sursum, 2016). Netradiční kuchařka pro radost a potěšení, spojující recepty s příběhem Hromotluka a Dobromily a jejich zvířecích kamarádů. Jak složitá byla cesta od prvního impulsu k vydání knihy? Oslovila jste více nakladatelství? Co bylo na vydání knihy nejtěžší?

Chtěla jsem napsat kuchařku, protože jsem ráda vařila a měla nasbíraných a vyzkoušených spoustu receptů, které jsem většinou trochu zjednodušila, aby se nespotřebovalo moc nádobí. Vaření u mě probíhá stylem: Dnes uvařím z toho, co dům dá a zítra z toho, co zbude! Haha, před obědem vždycky hlásím, že dnes je oběd pro odvážné. Doma už se smějí. Tak asi tak. Také jsem chtěla napsat veselé příhody z domova a podělit se o svá „moudra“, která mě neustále napadají. A tak jsem to zamíchala dohromady a vznikla první kniha Vaříme s úsměvem.

Cesta k vydání nebyla až tak složitá. Podle informací na googlu jsem oslovila vydavatele a spisovatele pana Stehlíka, který byl tak laskavý a vstřícný, že si přečetl kousek mého textu a doporučil mě nakladatelství Sursum. S tímto jsem se již domluvila na podrobnostech a na vydání. Chtěla jsem knihu v pevné vazbě, prošívanou a s pantlíkem jako záložka. Patří jim můj velký dík!

Co bylo nejtěžší? Pro mě určitě bylo těžké čekání na vydání knihy, protože se do všeho vrhám po hlavě a čekání je za trest. Čekala jsem půl roku, což mi připadalo strašlivě dlouhé. Ale teď už vím, kolik je to práce, kolik knížek čeká na vydání, a že vlastně to tak dlouhá doba nebyla.

- Druhá kniha „Jimi pes filosof“ (Sursum,2017) je podle mé intuice asi hodně autobiografická. Pejsek Jimi má svou šéfinu a jejího muže Pét'u, ale než objevil rodinu, kde se mu dobře žije, prošel od narození řadou smutných příhod a zkušeností. O to víc se raduje z láskyplného prostředí. Jako bych vás viděl s vaším pejskem, nebo se mýlím?

Vůbec se nemýlíte! Jimik běhá po naší zahradě, poštěkává na paní

pošťáčku, zná se se sousedy a je to náš mazlík. I vyprávění o naší rodině a lidech v ulici je pravdivé. Jen první polovinu jeho života, než jsme se ho ujali z útulku, jsem si vymyslela. Možná jsem něco vyčetla z jeho očí a zanedbaného tělíčka. Jak se někdo může zachovat tak nehezky k živému vnímajícímu tvorů, k pejskovi, a ještě ke všemu tak milému!

Proto jsem napsala tuto knihu, aby lidé pochopili, že i pes má duši a srdce a zaslouží si naši lásku a péči. To by bylo bezva.

- Bylo vydání druhé knihy méně náročné? A chystáte nějakou knihu do třetice? O čem případně bude?

Vydání druhé knihy bylo jednodušší v tom, že jsme – nakladatel i já – věděli, do čeho jdeme.

Ano, chystám další knihu. Před dvěma lety o Vánocích jsem zhlédla v televizi novou českou pohádku, kde se princezna stane součástí obchodu a je slíbena za odměnu i s půlkou království. Princezna z toho byla smutná, ale nijak se nebránila. Tento mnohokrát opakovaný příběh mě tak rozlítel, že jsem se rozhodla napsat jiné pohádky. Pracovně jsem je nazvala Pohádky pro odvážné děti. V svých pohádkách bude důležité, kdo co umí a jaké má srdce a jak za své štěstí bojuje. Bohatství a krásná tvář až tak důležité nebudou. Už mám napsané dvě, první je o nenápadné dívce, která zpívá krásným hlasem, který uzdravuje. Druhá je o čaroději, který mohl mít vše, nač si jen vzpomněl, ale byl nešťastný a znužený. Jednou ve zlosti ztratil schopnost čarovat a přišel o všechno. Na své další cestě se pak musel se naučit spouště věcí a radovat se i z maličkostí.

Chtěla bych jich napsat víc, nejlépe 21, jako je kapitol v mých knížkách. Ale zatím mám jen dvě. Jsou období, kdy mi psaní jde nějak samo od ruky, a pak zas nějak samo nastane „okno“. Teď zrovna mám okno.

- Na vaší knize o Jimim se mi líbí, že je pohodová, dokáže třeba i dětem vyprávět o nepříjemných věcech s nadhledem. Říct jim, že život není vždycky peříčko. Na druhé straně vychovává k lásce ke zvířatům, že i ony mají svoji duši, že nejsou věci, kterou lze odložit, když se mi přestane líbit. Setkala jsme se i podobnými názory u dětských čtenářů?

Moc mě těší, když se dozvím, že se moje knížka líbí. Jimiho hláška „Je to bezva!“ se stala u některých dětských čtenářů součástí mluvy. Jestli má knížka čtenáře potěší a pobaví a třeba i trochu poučí o psí duši, pak jsem knihu nenapsala zbytečně.

A pejskové v útulcích čekají.

- Vrat'me se ještě k výtvarné tvorbě. Máte nějaké vzory nebo zdroje inspirace? Malujete stále nebo máte období tvůrčí a období, kdy

nevezmete štětec do ruky?

Mými oblíbenými malíři a nedostižnými vzory jsou francouzští malíři Camille Pissarro a Claude Monet, zakladatelé impresionismu.

Před otevřením svého krámku jsem malovala jen občas, nejráději bych ovšem malovala stále, ale zdi doma již byly zaplněné. Sice jsem měla domluveno několik laskavých prodejců, kterým jsem mohla dodávat do obchodů v Chebu, ale zájem byl hlavně o řezbované figurky, betlémy a loutky z lipového dřeva nebo o měděné šperky. Tak jsem se věnovala ve volném čase tomuto. Ale toužila jsem samozřejmě po velkých plátnech! Nyní maluji každý den, ve všední dny i ve svátky, v sobotu i v neděli, každé odpoledne jsem tu. Dovolenou nepotřebuji.

Pokud by mi někdy v budoucnu došly témata nebo elán, pokud bych přestala malovat, stát se to může snadno, vždyť lidská a zvláště umělcova rovnováha je tak křehká, pak bych musela hledat, co dál. Asi bych svůj čas věnovala pořádání kursů malování. Je o ně velký zájem, já ale zatím nemám odvahu někoho dospělého pedagogicky vést a poučovat, jak a co má malovat. Ani na děti si netroufám. Jen když se někdo zajímá o techniku nebo postup u některého obrazu, tak ráda vysvětlím. Uvidíme, co přinese budoucnost, nebudu malovat čerta na zeď.

- Máte nějaký nesplněný malířský sen?

Mám ráda růže a ráda je maluji. Ale moje namalované růže jsou jen slabým odvarem krásy skutečných růží. Mým snem a přáním je dokázat namalovat skutečnou růži.

- Jsme literární časopis. Čtete ráda? Máte své oblíbené autory? Koho byste našim čtenářům doporučila ze své knihovničky?

Čtu ráda, i když ne moc často. Většinou knihu zhltnu, úplně se do příběhu ponořím a čtu a čtu, vlastně spíš prožívám než čtu.

Jako dítě jsem milovala Foglarovky a Verneovky, také Astrid Lindgrenovou. V dospělosti pak Herriotova Zvěrolékaře, našeho milovaného Otů Pavla, strašidelné pohádkové příběhy Neila Gaimana. Strhující jsou příběhy Noaha Gordona, nejvíce na mě zapůsobil Rabbi a Tajemný diamant a historické drama od Annemarie Selínko – Désirée. Velkou inspirací mi byl příběh Gartha Steina Jak zavodit v dešti.

V posledních letech čtu nejvíce literaturu sci-fi, Enderova hra od Orsona Scotta Carda, zfilmovaná s křehkým chlapcem Asou Butterfieldem v hlavní roli, fantastická Aréna smrti od Suzanne Collins, zfilmovaná v roce 2012 pod názvem Hunger Games s Jennifer Lawrence v hlavní roli, ano, to je ta herečka, která se při přebírání Oskara natáhla ve své róbě jak dlouhá tak široká a dostala z toho záchvat smíchu. Jsou to sci-fi psychologická

dramata ve vzdáleném prostoru i čase, přitom tak blízka a uvěřitelná! Proti nim téměř něžný příběh Waltra Tevise Zpěv drozda, patří k mým nejmilejším. A samozřejmě v knihovničce nesmí chybět nedostižný Isaac Asimov.

Přívětivé a odpočinkové jsou příběhy Fredrika Backmana vydávané u nás v posledních letech, Muž jménem Ove a Tady byla Britt-Marie.

Naposledy jsem četla minulý měsíc s chutí a pohodou v duši všechny příběhy O zvířatech a lidech 21 východočeských autorů a Váš napínavý příběh Jak na Nový rok.

Rozhodně všechny uvedené knihy doporučuji do knihovničky a číst a číst. Je to bezva!

- Máte vedle práce, malování, psaní a svého pejska ještě nějaké další koníčky? Třeba cestování? Znáte náš kraj kolem Jičína a Českého ráje? Kam byste se chtěla podívat? Kde se vám na vašich cestách líbilo?

Mám rodinu, domov. Pohoda a důvěra v rodině a laskavá náruč domova je pro mě nejdůležitější, bez toho bych tvořit nemohla. Nikdy jsem nijak zvlášť ráda necestovala, s postupujícím věkem už vůbec. Cestování je pro mě za trest!

Ale přece jen jsem naši krásnou zemičku procestovala, v Kopidlně u Jičína mám nejhodnější kamarádku, na severní Moravě mám milou švagrovou s rodinou. Služebně jsem projela Hradec Králové, Pardubický autodrom, Brno a okolí, několikrát prochozené mám městečko Poděbrady.

K srdci mi přirostla Praha, kde jsem 4 roky studovala. Teď v Praze bydlí a pracují obě naše děti. Dcera je učitelka a syn počítačový grafik.

Mně nejbližší jsou západní Čechy, projezdila a prochodila jsem je křížem krážem, služebně nebo i spolu s mužem Petrem na motorce.

Během studií jsem byla vyslána na studijní pobyt do Ruska a Polska, lidé tam byli velice milí a přátelští, ale prostředí a zvyky odlišné. Rekreačně jsme s rodinou navštívili většinu evropských zemí. Nadchla mě Itálie svou bezprostředností a svobodou, od chování lidí, architekturu, způsob jízdy po stravování. Proti našim všudypřítomným předpisům a pravidlům naprosto kontrastuje jejich volnost. Těžko to vysvětlit několika slovy, to se musí zažít.

Pokud bych jednou měla možnost, hlavně zdraví a sílu, chtěla bych se podívat do Izraele a ještě jednou v životě k moři.

- Ve svém krámku jste stále v kontaktu s lidmi. Jak reagují na vaše obrázky? Jak říkám: Nemí na světě zubař ten, aby se zavděčil lidem

všem. Máte i negativní reakce? A co třeba návštěvníci ze zahraničí?

Lidé jsou tu vřele vítáni, i s pejskem, kočárkem nebo kolem, a doufám, že to jde poznat.

Vítání jsou lidé zvědaví, kteří hned ve dveřích hlásí, že umění nerozumí a chtějí se jen podívat. Na to jim odpovídám, že to vůbec nevadí, stačí, když se dívají a určitě porozumí. A kdyby přece, ať se nebojí zeptat.

Vítání jsou lidé, kteří shání dárek, a chtějí něco originálního a neformálního. Tak to jsou na správné adrese, společně přemýšlíme a vybíráme.

Pak jsou lidé, kteří mají přesně metr dvacet místa mezi policemi a potřebují obraz naležato v oranžové barvě v černém rámu a dneska, protože jsou z daleka a jen projíždí. Pokouším se vyjít vstříc, ale většinou bez úspěchu.

Zvláštním typem návštěvníků jsou sami malíři. Vyzařují určitý despekt smíchaný se zvědavostí hned ve dveřích. Se staršími si moc nepopovídám, už mají svůj styl a své názory na to, jak se má malovat. Spíš je zajímá, jestli se malováním užívám a kolik tu platím nájem. Ale mladí, začínající malíři jsou mými oblíbenými návštěvníky. Všechno je zajímavá, ukazují mi svá díla nafocená v mobilu, diskutujeme. To je bezva.

Problematickým typem návštěvníků jsou učitelky výtvarné výchovy. Byly tu dvakrát a obě jejich návštěvy mi výrazně podlomily sebevědomí.

Návštěvníků ze zahraničí sem chodí hodně, kromě toho, že chtějí platit v eurech a nechtějí nazpátek koruny, se nijak zvlášť neodlišují. Akorát že si moc nepopovídáme. Většinou totiž neumí česky. A moje dvě tři naučené fráze na konverzaci nestačí.

Přeji Vám hodně tvůrčích, ať již malířských, tak literárních úspěchů, hodně spokojených zákazníků a především hodně radosti z tvůrčí práce.

Václav

P.S. Doufám, že po tomto rozhovoru budou Jičičáci z Chebu znát víc než toho nešťastného Valdštejna!

Velice děkuji, bylo mi potěšením odpovědět na Vaše vnímavé otázky. Přeji Vám i čtenářům vše dobré, štěstí a životní pohodu. Dáša Kalina

Dáša KALINA
JIMI PES FILOSOF

Vydalo nakladatelství SURSUM, 2016

Příběh pejska Jimiho, který má svou šéfinu a jejího přítele Pét'u, je vyprávěn psím hrdinou, jehož život není zdaleka jen radostný. Jako štěně prožije různé peripetie, až se nakonec dostane do útulku, kde je mu v kotci smutno. Naštěstí jej tam najde šéfinu a Jimiho život získá nový rozměr.

Krátké příběhy jsou určeny nejen dětem (velká písmena můžou sloužit jako knížka prvního čtení). Autorka zřejmě píše ze života, předpokládám, že Jimiho příběh je autobiografický, alespoň v rovině vyprávění po vyhlédnutí z útulku.

Zdá se, že vše končí idylicky, ale v knížce najdete i příběh psa Čerta, kterého nikdo nechce (viz str.27).

Čtenář s Jimim prožije jeden rok, řadu příhod a postřehů. Celá knížka, včetně oku lahodícím obrázkům, čtenáře pohladí po duši. „Život je bezva!“

Václav

KNIHY O NAŠÍ NEDÁVNÉ MINULOSTI

Na podzim 2019 jsme si připomněli 30.výročí změn v naší společnosti, ale neměli bychom zapomínat na další, možná méně příjemné věci, které se za uplynulá desetiletí odehrála. A tak si Vám dovoluji předložit dvě připomenutí. To první nás vrací do přelomu roku 2000 a 2001, tedy tisíciletí. Před devatenácti lety proběhla tzv. televizní krize. Byla u toho i Marcella Marboe. Svoje postřehy zaznamenala v knize „Bitva na Kavčí hoře.“

Druhou autorkou, kterou připomenu je Alena Vitázková. Její knihy o solárních baronech nás vrací do zcela nedávné minulosti. Tehdy do našeho života vstoupil pojem jako fotovoltaika. Alena Vitázková byla přítom. Její třídlná beletrie je literaturou faktu v románovém zpracování.

MARCELLA MARBOE – HRABINCOVÁ
BITVA NA KAVČÍ HOŘE

Vydalo Filip Trend Publishing v Pardubicích v roce 2001

Kniha není jen deníkovým záznamem či svědectvím, ale i umělecky ztvárněná, jak autorka píše na str. 198: „Tahle knížka, to je nejen poctivé svědectví o době, to je i dobrá literatura.“ A to lidské procítění a různé odbočky do civilního života dělají knihu opravdu čtivou a velmi zajímavou.

Je to opravdu velmi zajímavá a stále aktuální kniha, neboť i dnes se řada lidí vydává za mluvčí národa, vzor morálky a spravedlnosti, a přitom je realita zcela jiná.

Přiznám se, že od té doby uběhlo již dost let, člověk hodně zapomíná, ale některé věci mu utkvěly v paměti. Uvědomuji si, jak člověk při neznalosti faktů, je lehce manipulovatelný médii. Nakonec ze slušného člověka udělat lumpa není žádný problém. Říkal jsem si, že bych asi skončil na jednotce intenzivní péče, ten tlak musel být obrovský. A navíc člověk neví, kdo je vlastně přítel, kdo ho za pár vteřin klidně podrazí. Člověk dobrý v jedné profesi nemusí být dobrý v něčem jiném. Možná vám kniha nabídné jiný pohled na lidi, kterých jste si vážili.

Takové knihy by měly být na pultech našich knihkupectví.

Dovolím si autorku citovat, možná i vás, přivedou její slova k zamyšlení:

33 - „Víte, co jsou to desátky a vratky? Ne? Tak já vám to řeknu: Za přijetí scénáře musíte až polovinu honoráře vrátit tomu, kdo vám ho vzal.“

44 – Jak velkou skupinu zastupujete? A kdo si vás zvolil jako mluvčí?

Řekli, že zastupují brněnskou kulturní veřejnost, ale že mají podporu i mezi představiteli politické reprezentace. A právě jménem těchto lidí hovoří. „Zvoleně nebo samozvaně?“

59 – „Já náhodou řadu lidí z onoho seznamu znám. A všichni jsou v České televizi finančně zainteresováni. Prostě jste udělal z kozlů zahradníky. Anebo spíš jednáte podle známé praktiky, že ani zvíře nekousne do ruky, která ho krmí,co?“

73 – Člověk , aby se bál promluvit. Takhle si někteří novináři představují svobodu svého slova, že?

117 – Ona totiž dělicí čára nevede mezi ženami a muži, či opačně. Dělicí čarou je spíš obyčejná lidská slušnost.

123 - „Viš, co s tou kládou, kterou jsi tu teď namluvila, udělají? Sestříhají,

proloží něčím ze studia, překroutí a použijí jen to, co se jim bude hodit pokud ovšem vůbec něco použijí.“

135 – A pak ještě varoval před budováním televize bez mravního patosu, protože takto chápaná televize přinese vzápětí trest: generace odchované prostředím, v němž mravnost absentuje, budou prvními, které nutnost veřejnoprávního média nebudou vůbec pociťovat. Společnost, která diskutuje víc o kapacitě věznic než o systému školství, je společnost na scestí.

166 – „Radu osočujete ze zpolitizovanosti,“ upozorním odboráře, „a přitom boj o televizi politizujete sami ... Takže se bojem za svobodu můžete v budoucnu paradoxně dopracovat k větší politické závislosti, než jakou si vůbec dovedete představit.“

167 -8 – Nemohu si to už zase srovnat v hlavě. Jsou to ti samí lidé, kteří tady před týdnem na schopnosti pana Hodače pěli ódy? Jsou to ti samí profesionálové, kteří nás, neprofesionály, ujišťovali, že pokud vybereme tohoto člověka, dobře vybereme? A teď ho společnými silami zatloukají do rakve proto, že že nedokázal nemožné ihned a zázraky do tří dnů?

179 – A z nově nabyté společnosti vím i to, že se neměří všem stejným metrem. A rozdíly jsou mnohanulové.

198 – Tahle knížka, to je nejen poctivé svědectví o době, to je i dobrá literatura.

205 – Vstupujeme totiž do milénia, ve kterém bude hrát prim, a ve vyspělých společnostech už hraje, sedmá velmoc. Vstupujeme do milénia diktatury médií.

207 – Jenže já se obávám, že už jsem pochopila. Paní Petra se prostě otočila po proudu. Nevím, jestli je to dobře nebo špatně. Víím jen to, že budou volby. A že absolutní nezávislost redaktorů byla, je a bude chiméra.

208 – Lidé, kterých si hluboce vážím, moji přátelé, postávají v šiku za ostužkovanými moderátory, aby dali celému národu hrdě najevo, že svoboda, pravda a láska zvítězí. Jsem o tom také přesvědčená, pane Zdeňku Svěráku, Ludvíku Vaculíku, Jirko Stránský, Ivane Klímo, moje oblíbená Danielo Fišerová i vy všichni ostatní.

Možná je dobře, že jste tam stáli jako statisté v Prodané. Určitě to bude dobře – ale já jsem z toho přece jen trochu – rozpačitá ...

Svoboda, pravda a láska tedy zvítězila, kamarádi. Jde jen o to, čím svoboda a

pravda, či láska – a koho ke komu?

212 – Bylo to moc veselé. Poslanci většinou nemluvili pravdu, ale vymýšleli si, jak to bývá v televizních šou zvykem, aby sledovanost byla co nejvyšší. A lidé doma u obrazovek se smáli a radovali se, jaké že to máme čupr poslance. Ty si příště zvolíme zas, s těmi se užije.

214 - Pan Zeman řekl na adresu pana prezidenta, který podpořil vzbouřence: Každý z nás, byť to i byla hlava státu, kdo vyzývá k porušování platných zákonů, nemá v české politice co dělat.

224 – Nejhorší lidskou vlastností je závist. Hloupost vám lidé odpustí. To, čím je převyšujete nikdy. A jestli se potom stane, že víte, co vědět nemáte, jestli se stane, že si dokážete dát věci do souvislosti ... To potom pánbůh s vámi!

232 - Umění je mít radost z každého počinu a z každé prskavky udělat ohňostroj.

Alena VITÁSKOVÁ – SOLÁRNÍ BARONI ORGANIZOVANÝ ZLOČIN

Nakladatelství Olympia, 2017

Alena Vitásková vystudovala fakultu pozemních staveb VUT v Brně. Od roku 1974 pracovala na různých pozicích v Severomoravské plynárenské, a.s., Ostrava a v letech 2001–2003 působila ve společnosti Transgas, a.s. a RWE Transgas, a.s., ve funkci předsedkyně představenstva a generální ředitelky. V období 2004–2007 byla předsedkyní představenstva Pražské teplárenské. Byla prezidentkou Klubu plynárenských podnikatelů. Obdržela titul Manažerka roku 2002.

Dovolím si citovat autorku:

21 – To že tzv. Sametová revoluce – pád socialistického tábora v Evropě v devadesátých letech, byla jen fraška, je jasné, bylo to nutné pro další přežití kapitalismu, který se pohyboval na pokraji katastrofy, katastrofy, která mohla mít takový dopad, který by vyvolal světovou válku. Hrozul světový rozvrat. S odstupem času se dá odhadnout, o jakou dobu se hrozba největší války posunula. Je to třicet nebo čtyřicet let? Evropský kapitalismus potřeboval další území pro svůj ekonomický rozmach. Bývalé země socialistického tábora uvolnily svá odbytiště, vytvořily nový prostor, a tím se zachránil světový mír.

24- Je mi líto těch, kteří se měli za bývalého režimu fantasticky, bylo jich pár. A to jsou ti, kteří si nyní nejvíce stěžují.

37 – Je pravda, že skupině, která řešila úplně jiné věci, bylo v té chvíli šumafuk, kdo bude premiér. Věděli, že pro jejich plány je to úplně jedno. Ti co bojovali o tento post, byli pro jejich další jakékoliv kroky použitelní všichni, a tak se vůbec nezabývali tou šaškárnou, která byla sehrána pro prostý lid.

49 – Vždyť elektřiny máme plnou prdel, tak mi neříkej, že nějaký vůl bude kupovat elektřinu z obnovitelného zdroje ...

101 – Záměr, že v klidu vyděláme a budeme moci platit i politické strany, aniž by si toho někdo všiml ...

112 – Jako ty miliony obyčejných lidí, věřili ve spravedlnost, pravdu, slušnost, demokracii ... To, že se jim život změnil za pár let v peklo, zjistili později.

132 – Vyrábět nebudou, ale dodávat budou, to je kouzlo ... Jednoduše, prodají znovu to,co je v síti. Proč si myslíš, že budujeme ty velké elektrárenské celky a samostatnou distribuci.

Alena VITÁSKOVÁ – SOLÁRNÍ BARONI II PŘÍPRAVA MÉ VRAŽDY

Nakladatelství Olympia, 2017

15 - Ten, co si nikdy nevydělal na slanou vodu, jak říkával strejda, tak ten vyrábí co nejvíce překážek pro všechny, kteří normálně pracují, a to v jakékoliv profesi.

Alena VITÁSKOVÁ – SOLÁRNÍ BARONI III VRAZI V TALÁRU

Nakladatelství Olympia, 2018

28 – Peníze jsou prostředky k žití, nikoliv ke štěstí. Potkala jsem řadu chudých, ale šťastných. Potkala jsem řadu bohatých, ale chudých duchem. Bohatství a chudoba jsou dva protipóly. Neplatí zde přímá úměra, čím je člověk bohatší, tím je šťastnější, nebo čím je chudší, tím je méně šťastný.

202 – V uších ji stále zněla slova jednoho Z „vysoce postavených vládnoucích činitelů.“: „Řekl jsem vám, jaká má být výše trestu, to vám mám vymyslet i zločin, za který ji zavřete?!“

VÝROČÍ MĚSÍCE - GEORGE ORWELL

George ORWELL (1903 – 1950), vlastním jménem Eric Arthur Blair zemřel 21.ledna 1950 v Londýně. Takže si připomínáme osmdesát let od odchodu jednoho z významných autorů 20.století, který se do naší čtenářské paměti zapsal především romány „Farma zvířat“ a „1984.“ Přiznám se, že jsem se teprve nedávno seznámil s jeho dalšími díly a byl jsem překvapen, neboť knihy „Bože ochraňuj aspidistru“ a „Farářova dcera“ zasluhují neméně pozornosti než jeho známější díla.

George ORWELL – BOŽE CHRAŇ ASPIDISTRU

Vydalo nakladatelství Argo v roce 2019 v překladu Zuzany Šťastné Téměř třicetiletý Gordon Comstock je prodávacem v knihkupectví, ale práce jej nenaplnňuje, neboť je autorem básnické sbírky „Myši.“ Cítí se být spisovatelem, ale uvědomuje si řadu věcí souvisejících s penězi. (viz str.14: Peníze na to správné vzdělání, na vlivné přátele, na volný čas a klid k přemýšlení, peníze na cesty do Itálie. Peníze knihy píšou, peníze je prodávají. Nechci být spravedlivým, Pane, chci od tebe peníze, jen peníze.) Jeho sbírka básní byla sice kritiky přijata (vyšlo třináct recenzí), dokonce o sbírce tvrdili, že je to „nadobyčej nadějný debut,“ ale postupně mu došlo, že sbírka byla propadák.

Viz str. 59: Někde v koutku duše si představoval, že by se mohl nějak uživit poezií, ale to byl takový nesmysl, že se o tom ani nahlas nezmiňoval.

str. 102: A kdo dnes stojí o poezii?! Cvičit blechy v cirkuse by bylo užitečnější.

str. 103: V těchhle časech nemůžeš čekat, že se poezie bude prodávat po tisících. Je moc velká konkurence.

str. 250: Ty děláš tu chybu, že si myslíš, že člověk může žít v systému, který zahnívá, a sám se nenakazit. Koneckonců, čeho dosáhneš tím, že odmítneš vydělávat? Jako by ses snažil dokázat, že člověk může stát úplně mimo ekonomiku. Ale to nejde. Musíš změnit celý systém, jinak nezměníš nic.

str. 55: Peníze znamenají totéž co kdysi Bůh.

Gordon se rozhodne, že unikne ze světa peněz, programově zchátrá, dosáhne na dno. Snaží se mu to rozmluvit sestra Julie i dívka Rosemary. Gordon postupně opouští všechny pracovní místa, je nespokojený ve vztahu k Rosemary, protože nemají místo pro svou lásku, i když podniknou výlet za Londýn, Gordon opět všechno poměřuje penězi. Usměje se na něj štěstí, otisknou mu básně a dostane honorář, ale ten propije, ztropí výtržnosti a od vězení jej zachrání přítel Ravelstone. Gordon přichází o

práci, bydlí v „díře“ a tam nakonec zplodí s Rosemary dítě.

Váhá, má opustit svůj program „úniku ze světa peněz“ nebo se oženit s Rosemary, najít lépe placené místo a žít život běžného člověka v systému, kde peníze jsou bohem?

George ORWELL – FARÁŘOVA DCERA

Vydalo nakladatelství Argo v roce 2018 v překladu Kateřiny Klabanové Dorothy Hareová je dcerou anglikánského faráře. Stará se o něm, ale stále zápasí s nedostatkem peněz a otcovými výkyvy nálady. Musí se vypořádat s nabídkou stárnoucího muže Warburtona a právě po setkání s ním dojde u ní ke ztrátě paměti. Důsledkem toho se dostane s vandráky na cesty, kde je nucena žebrot, česat chmel a klesne až na dno lidství. V obci se zatím otec domnívá, že utekla s Warburtonem.

Dorothy se postupně vrací paměť, uvědomuje si, kdo je, ale bojí se vrátit, navíc nemá ani dostatek finančních prostředků. Píše otci, ale odpovědi nepřicházejí. Až po návratu ze chmelové brigády jí kontaktuje její příbuzný a sežene jí práci učitelky u paní Creevyové. Postupně si získá přízeň žákyn, ale její metody se nelíbí rodičům, takže je propuštěna.

V závěru dostává další nabídku od pana Warburtona a vrací se do vesnice k otci.

Autor popisuje strašné poměry meziválečné Anglie, kde všechno ovládají peníze. Dokonce i školství, neboť v soukromé škole je nejdůležitější, aby rodiče platili, ne jestli žáci něco budou umět (viz pasáže na str. 217).

Kniha ukazuje autora George Orwella trochu v jiném světle než jej známé třeba z jeho Farmě zvířat.

Václav

Václav FRANC

PROCES S K.H.MÁCHOU

„Dobrý den, pane Mácho, posaďte se,“ přivítal c. a k. úředník mladíka rozháraného vzezření. „Byl jsem vám přidělen jako advokát ex offio, jistě víte, jak jsem zjistil ze spisu, studoval jste práva, co to znamená. Koncem září jste nastoupil jako koncipient u litoměřického justiciára Josefa Filipa Durase. Jestli chcete, můžete si obhájce stanovit sám, ale pokud tak neučiníte, budu vás zastupovat ve věci podezření z pohlavního zneužívání a znásilnění já, jak je vám možná známo.“

„Ta potvora,“ rozčilil se mladík. „Ona mně žaluje, to je neslýchané!“

„Uklidněte se, zatím jsme pouze v přípravném řízení, ale musím vás upozornit, že bych věci nebral na lehkou váhu,“ přisadil si úředník. „Nakonec ani váš bratr Michal nepopírá ve své svědecké výpovědi, že jste

se se slečnou Eleonorou Šonkovou, zvanou Lóri, stýkal. Vypovídá: Karel se s ní seznámil někdy v zimě 1833/1834 po divadelní zkoušce. Konkrétně udává, že jste se seznámili v Celetné ulici v domě U Červeného orla v kavárně U Suchých. Dovolává se svědectví Josefa Kajetána Tyla a jeho pozdější ženy Leni Forchheimové.“

„Tam jsme se poznali, ale to přece ještě nic neznamená, přiznávám, že jsme se scházeli, ale ona to chtěla, já ...“

„Víte, že je těhotná?“ vyzvídal úředník a mnul si bradu.

„Kdo ví, s kým si to uznala, běhna jedna.“

„Rozčilování nám teď nepomůže, mladý muži, máme tady totiž svědectví jisté Marinky Stichové, se kterou jste udržoval poměr, dokonce jste prý o ní napsal báseň.“

„To je pravda, inspirovala mě literárně, ale s ní jsem se čestně rozešel, i když jsem velmi truchlil nad naším rozchodem.“

„Asi ne příliš, neboť tady máme další svědectví jisté herečky Rošrové, té jste pro změnu věnoval báseň Panně Rošrové, není-liž pravda.“

„To jsem opravdu napsal, ale psaní básní přece není trestná činnost, já mám prostě takové nutkání a potom musím psát, třeba v máji jsme napsal, ale jak tak vidím, vy asi o poezii nemáte zájem, vás zajímají jen paragrafy ...“ mávl rukou.

„Máte pravdu mladíku, i když ne tak docela, možná byste se divil, ale já tady nejsem proto, abych vám uškodil, právě naopak bychom měli zvolit společný postup obhajoby, sjednotit výpovědi a rozhodnout se, co by mohla být vaše polehčující okolnost, protože jinak to opravdu nevypadá dobře.“

„Ale to snad,“

„Jen nechte na hlavě, mladíku. Víte, co je vaše největší potíže?“

„To znásilnění, tedy udání,“ zmateně líčí Mácha.

„To taky, ale hlavně že jste strašně upovídaný, hned všechno nanesete na papír a všechno, co jste kdy napsal může být použito proti vám, chápete?“ podíval se před cvikr úředník.

„Já jsem básník, mou povinností je psát, vypsát se ze svých pocitů, vášní, dát národu naději a ukazovat mu ...“

„Dobře, dobře, to je všechno pěkné, ale soudce vaše řeči o básničkách neobměkčí. Navíc když vám ještě pěkně zasolil jistý pan Jakub Arbes. Znáte ho?“

„Neznám? Kdo je to?“

„No vidíte a on vás zná velmi dobře, dokonce si dal tolik práce a rozluštil váš deník,“ pokyvuje hlavou ouřada.

„Můj deník? Nikdo nemá právo hrabat se v mých niterných zápiscích, v mých pocitech a náladách. Ty zápisky byly určeny pouze mé osobě.

Nakonec psal jsem je v šifrách, takže jim stejně nikdo neporozumí,“ zklidnil se Mácha.

„Obávám se, že právě díky panu Arbesovi jim porozumí všichni,“ nenechal se odbýt úředník.

„Nevím, kam míříte, pane advokáte,“ Mácha přestává být klidný.

„Tak třeba tato pasáž, dovolím si citovat: 27.září - Položil jsem ji u kamen na stolice, díval se na ni, měla pěkně bílá stehna. Potom jsem ji pical třikrát po sobě, dvakrát to vyšlo, dvakrát jí, pravila, to lechtalo.“

„To je nehoráznost, protestuji, takhle zneužít moje soukromé zápisky,“ vyletěl ze židle Karel Hynek.

„Uklidněte se, můžu klidně pokračovat. Zkusil jsem ji několikrát fikat. Až posléz na kanapé, jednu nohu měla na stoličce, druhou na nůši. Nebo tady: Pical jsem popředu i v kleče pozadu u kamen. Zdá se mi, že jsem tam byl celý.“

„Dost, dost! Nechte toho, člověče, to je nechutné, jak lze zneužít moje poznámky. To byl studijní materiál, fantazie pro moje další chystaná díla. Básnický jazyk je plný metafor, oxymór a dalších prostředků, vy tomu nemůžete rozumět. A ta bláznivá Lóri, co tím sleduje, co si to jenom vymyslela, vždyť jsem ji slíbil, že se vezmeme, proč jenom to udělala. I k synovi jsem se přihlásil. Už je stanoven dokonce i termín svatby na 8. listopad 1836 v kostele svatého Štěpána v Praze. Jak jen mohla?“ zdrceně se schoulil do klubíčka Mácha.

„No vidíte, mladý muži, pokud vám můžu radit, promiňte já jsem se vám nepředstavil, jsem advokátní praktikant Vilém Kobera, můj bratr Ignác Leopold Kobera má nakladatelství, jestli ho neračte jako literát znát?“

„Viléme, Hynku, Lóri,“ vzlyká Mácha.

„Jestli vám můžu radit, mladý muži, měl byste jít hasit všechny ty požáry, které jste ve vašem krátkém životě založil. Víte, jak to myslím, je to takový básnický obrat, přiznám se vám, že taky občas škádlím múzy, ale jen tak pro sebe, co by tomu řekli nadřízení, kdyby věděli, že se zabývám takovou kratochvílí. Takže, pane Mácho, pro dnešek je to všechno. A jak vám říkám, hlavu vzhůru, nic se nejl tak horké, jak se uvaří. A hlavně nezapomeňte hasit!“

„Děkuji vám, pane advokáte, poslechnu vás. Cestou k vám jsem si všiml, že hoří stodoly na litoměřickém předměstí, tak vás poslechnu a půjdu hasit. Ještě jednou vám za vše děkuji a poběžím hasit.“

„Jen utíkejte, ale ať se nezpotíte, abyste si neuhnal zápal plic,“ stačil ještě křiknout úředník za mizejícím mladíkem.

*(povídka z připravované knihy nakladatelství Epika
„Klíče, mobil, brejle“)*